

Helleborus is weer helemaal hip

Helleborus speelt al jaren een rol binnen het sortiment vaste planten. Nieuwe kruising- en vermeerderingmethodes hebben het aanbod in snel tempo doen stijgen. Het einde van de ontwikkelingen is nog niet in zicht; het geslacht Helleborus barst van het potentieel. Bloei in de periode voor de kerst, visueel aantrekkelijk en mogelijkheden als snijbloem zijn de aandachtspunten.

Tekst: Emiel van den Berg
Fotografie: Kwekerij Nachtvliender

De dochteronderneming van Kwekerij Arbeidsvreugde, FBA Plants bv, veredelt en ontwikkelt nieuwe Helleborus-variëteiten, zowel door klassieke veredeling als door embryo-rescue. De werkzaamheden gebeuren in een eigen laboratorium waar het bedrijf samenwerkt met diverse universiteiten. Sinds twee jaar wordt uniek uitgangsmateriaal onder de naam FBA® Collection op de markt gebracht. In die collectie zitten drie verschillende types van de witte H. niger. Ze heten 'Little Star', 'Happy Day' en 'Praecox'. De kracht van het concept zit in de wisselende bloeiperiodes. 'Little Star' en 'Happy Day' bloeien in de maanden oktober tot en met december, 'Praecox' vanaf januari tot in maart. De verschillen tussen 'Little Star' en 'Happy Day' zijn dat de eerste korte bladstelen heeft en daardoor op te kweken is in kleine potmaten, van P6 tot

P10,5. 'Happy Day' maakt grover blad en is groeikrachtiger, deze wordt opgekweekt in potmaat P12 tot P17.

.....
'Ook stijgt de vraag naar
zwart, dat combineert mooi
met lichte winterbloeiers als
het sneeuwkllokje'
.....

Bij deze selecties van H. niger is behalve op bloeiperiode, lengte bloemstengel en habitus ook geselecteerd op gezondheid, uniformiteit en goed wortelgestel. Frank Buurman: "Tijdens het kruisingsproces hebben we eveneens geselecteerd op noodbloei. Doordat we planten uit hun habitat halen - normaal in de Alpen bloei-

en ze in maart - gebeurde het dat selecties in juli of augustus uit stress al bloemen aanmaakten. Die hebben we uiteraard laten vervallen."

GEEN KOUSCHADE

Buurman merkt een groeiende belangstelling voor selecties van de witbloeiende H. niger. Zeker in Nederland en Engeland. "De vraagmarkt is in een beginstadium. Vooral in het buitenland liggen nog veel kansen." Belangrijke redenen zijn de compacte habitus en de bloei ruimschoots voor Kerstmis. "In die periode bloeit er weinig." Hij merkt daarnaast dat zowel jong als oud het een visueel aantrekkelijke plant vindt. En dan zijn er nog de vele toepassingsmogelijkheden. "De planten gaan vaak eerst naar de huiskamer of het terras en kunnen daarna de tuin in. De bloeiperiode blijft daar hetzelfde, 'Little Star' en 'Happy Day' bloeien jaarlijks in de herfstmaanden." Een laatste voordeel van H. niger is dat hij geen kousschade ondervindt tijdens de verkoop. Anders dan bij de kerstster, die vaak te lijden heeft van de overgang warm-koud. Buurman benadrukt daarbij dat de vraagmarkt voor H. niger vanuit de kamerplantenwereld 80 procent is en vanuit de tuinplantenwereld 20 procent.

Kwekerij Nachtvliender in Ter Aar, dat H. niger bescheiden aanbiedt, zoekt bewust naar eigen zaadlijnen van voor de kerst bloeiende planten. "Zaadplanten zijn meer dan de helft goedkoper dan weefselkweekplanten." De kwekerij concentreert zich echter grotendeels op de Double Ellen®-serie van gevuldbloemige H. orientalis. De afgelopen tien jaar selecteerde het bedrijf op groeikracht, kleur en tekening van

Helleborus 'HGC Merlin'®

Helleborus 'HGC Snow Frills'®

Helleborus orientalis 'Double Picotee'

Helleborus 'Double Ellen Purple'®

de bloemen. "We zien een groeiende belangstelling voor deze Helleborus. Vergeleken met de enkelbloemige heeft de gevuldbloemige meer sierwaarde, omdat deze ook uitgebloeid mooi blijft. De tekening bijvoorbeeld blijft langer zichtbaar en soms is er sprake van decoratieve zaaddozen", vertelt Ellen Akerboom.

EENJARIGE TEELT

Ook bij Kwekerij Het Wilgenbroek in het Belgische Oostkamp speelt *H. orientalis* een belangrijke rol. Thierry van Paemel vertelt dat het bedrijf constant op zoek is naar vernieuwing, op verschillende vlakken. Bij nieuwe kleuren merkt hij een stijgende vraag naar felle kleuren als geel, abrikoos en perzik. Kleuren die verplichten in de tuin. "Ook stijgt de vraag naar zwart, dat combineert mooi met lichte winterbloeiers als het sneeuwklkje." Ook Van Paemel zet in op bloemen met bloembladeren die gespikkeld of geaderd zijn, die opvallen met een anders gekleurde rand of die aan boven- en onderzijde verschillen.

Terwijl Kwekerij Nachtvliinder het bij gevuldbloemig houdt, biedt Het Wilgenbroek ook enkel- en anemoonbloemig aan. "Gevuld- en anemoonbloemig gaan vooral richting de visuele markt. Die zijn in bijvoorbeeld de bloemisterij steeds geliefder. Enkelbloemig gaat veelal richting het sortiment tuinplanten." Van Paemel blijft daarbij zoeken naar sterke selecties. Goede gezondheid, stevige stengels, langere bloei en ronde uniforme bloemen zijn dan aandachtspunten.

Opvallend zijn verder de ontwikkelingen bij *H. orientalis* voor de snij, ook hiervoor groeit

de belangstelling. "De plant is geschikt voor de koude teelt, dus energievriendelijk. Stevige stengels en houdbaarheid van de bloem zijn hier de aandachtspunten." Ook Akerboom vertelt over selecties voor de snij. "Stengellengte is belangrijk, net als houdbaarheid. "Dat laatste blijft voornamelijk lastig dus de uitbloeit speelt volgens haar ook hier weer een belangrijke rol. Voor de toekomst is de wensenlijst nog groot. "Er is gelukkig nog veel mogelijk."

Van Paemel benadrukt het belang van *H. orientalis*-selecties die bloeien in de aanloop naar Kerstmis. "Een belangrijke periode waarin de vraag stijgt naar meer kleur naast de witte *H. niger*." Een belangrijke ontwikkeling daarbij is de eenjarige teelt van planten mét bloem. "Vroeger was de teelt tweejarig. Het tweede jaar moest je dan het afgestorven blad weghalen om de bloem goed tot zijn recht te laten komen. Na selectiewerk hebben we nu teelten met 95 procent bloei in het eerste jaar. Planten met bloem en blad tegelijk." Ook Akerboom is positief over de eenjarige teelt. "Daardoor stijgt de belangstelling vanuit de bloemisterij."

(A) CAULESCENTE

Rene Boers kweekt de Helleborus Gold Collection®. Het uitgangsmateriaal komt van de Duitse firma Heuger, al veertig jaar actief met Helleborus. Opvallend bij deze collectie zijn de selecties, ontstaan door kruising van verschillende rassen. Er is onderscheid tussen caulescente rassen met een stamvormige bloeiwijze en acaulescente rassen met bloemen op afzonderlijke stelen. "Er zijn drie groepen; de witbloeïende cultivars van *H. niger*, de Tuinhy-

briden en de Orientalissen." De tweede groep - kruisingen tussen *H. niger* en verschillende caulescente rassen - kenmerkt zich door de bijzondere bloemkleuren zoals crème, mintgroen en rozig/rood. Daarnaast is er diversiteit in bladkleur; lichtgroen, donkergroen, zilver en bont. De laatste groep - kruisingen van verschillende acaulescente rassen - wordt verkocht onder de merknaam 'Spring Promise'®. Deze lijn wordt steeds populairder vanwege zijn orchidee-achtige kleurschakeringen zoals zachtgeel, rood gespikkeld, abrikoosachtig, zowel enkel- als gevuldbloemig.

NIEUWE DOELGROEP

"Consumenten vragen niet specifiek om Helleborus, maar baseren hun keuze op de visuele aantrekkelijkheid. De forse tuinhybrides uit de Helleborus Gold Collection zijn daarbij gewild, met name wanneer ze vol in knop worden aangeboden", vertelt Gert-Pieter Nijssen van tuincentrum Nijssen Tuin & Bulbs in Heemstede. Ook selecties van *H. niger*, met knop en bloem, gaan in de aanloop naar de kerst goed weg. "Het huidige aanbod potgekweekte selecties is beduidend beter dan de vollegrondplanten die we vroeger hadden."

Nijssen merkt dat de belangstelling voor *H. orientalis* afneemt. Als plantenspecialist ging het bedrijf vroeger zelf planten uitzoeken bij gespecialiseerde kwekers. "De consument zocht bij ons dan weer het mooiste uit. Maar die markt lijkt verzadigd, hoewel het nieuwe aanbod van eenjarige planten met bloem én blad duidelijk een nieuwe doelgroep aanspreekt."